

afdeling
MBL team Ondersteuning op maat

telefoon
14-0182

gouda
18 februari 2025

zaaknummer
1314747

onderwerp
Beleidskader Armoede en Schulden Gouda 2025-2029, De Cirkel Doorbreken

Gevraagd besluit

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad van de gemeente Gouda voor te besluiten:

1. Het beleidskader Armoede en Schulden Gouda 2025-2029, De Cirkel Doorbreken vast te stellen.
2. De gereserveerde middelen 2025 en de geoormerkte restantmiddelen 2023 en 2024, bestemd voor de uitvoering van het Beleidskader Armoede en Schulden Gouda 2025-2029, te verdelen over de jaren 2025 tot en met 2029 en hiervan de financiële effecten in de begroting 2025 en de meerjarenraming 2026-2029 te verwerken.

Toelichting

Op grond van artikel 2 van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) dient de raad iedere vier jaar een plan vast te stellen gericht op de aanpak en het voorkomen van schulden. Het college heeft het beleidskader armoede en schulden *Samen mee(r) doen* uit 2017, zoals in 2021 met de nota sociaal domein eenmalig verlengd, geactualiseerd. Het geactualiseerde beleidskader *De cirkel doorbreken* ligt nu voor ter vaststelling door de gemeenteraad conform artikel 2 Wgs

Met het vorige beleidskader is er een stevige basis gelegd voor het Goudse armoede- en schuldenbeleid. Deze basis blijft behouden. De focus blijft op het aanpakken van (de gevolgen van) armoede en schulden voor kinderen en jongeren. Zorgen dat zij mee kunnen doen, blijft de beste remedie tegen de gevolgen van armoede. Het voorkomen en aanpakken van problematische (schuld)situaties blijft het streven. Met het nieuwe beleidskader bouwt het college op basis van nieuwe inzichten, ontwikkelingen in wet- en regelgeving en uitdagingen verder aan het armoede- en schuldenbeleid. Het doorbreken van de cirkel van armoede en schulden staat in het nieuwe beleidskader centraal. Het gaat hierbij om het doorbreken van afhankelijkheid, door het versterken van de eigen regie. Het voorkomen dat armoede en schulden generatie op generatie worden doorgegeven. En het voorkomen van nieuwe schulden, door intensivering van de ondersteuning vanuit schuldhulpverlening, waarmee de gemeente tevens uitvoering geeft aan de bestuurlijke afspraken gemaakt door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), de Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet (NVVK), Divosa en het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. De basisdienstverlening schuldhulpverlening staat voor een landelijk minimaal basisniveau en het terugdringen van gemeentelijke verschillen in het aanbod van schuldhulpverlening.

Het college heeft de conceptversie van het beleidskader, samen met de benodigde dekking voor de uitvoering, op 19 november 2024 vastgesteld. Ook is op deze datum door het college vastgesteld dat de verhoging van het jeugdtegoed wordt doorgevoerd indien de gemeenteraad het nieuwe beleidskader vaststelt. Het college heeft vervolgens advies gevraagd aan de Goudse Adviesraad Sociaal Domein (GASD) over het concept beleidskader. Op 19 januari 2025 heeft de GASD positief geadviseerd over het beleidskader en daarbij bruikbare adviezen meegegeven over het vervolgproces en implementatie van het beleidskader.

1 Nadere uitleg op gevraagd besluit

Het beleidskader *Samen mee(r) doen* had een looptijd van 2017-2020 en werd verlengd met de Nota Sociaal Domein *Iedereen kan meedoen* 2020-2023. In deze nota werd de toezegging gedaan dat het beleid voor schuldhulpverlening geconcretiseerd zou worden in een beleidsplan, conform artikel 2 uit de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) die gemeenten verplicht stelt om iedere 4 jaar een plan op te stellen, dat richting geeft aan de integrale schuldhulpverlening. Omdat armoede en schulden nauw met elkaar verweven zijn en er op beide onderwerpen sprake is van diverse wijzigingen en ontwikkelingen is de gemeente aan de slag gegaan met een nieuw beleidskader.

Voor het opstellen van het nieuwe beleid heeft er een uitgebreid participatietraject plaatsgevonden. Er is uitvoerig gesproken met inwoners, (ex)cliënten, ervaringsdeskundigen, sleutelfiguren en sociale partners om zo input op te halen voor het nieuwe beleidskader. In oktober 2023 heeft de gemeente een conferentie Armoede en Schulden georganiseerd waarbij sociale partners in grote getale aanwezig waren en ervaringsdeskundigen een centrale rol speelden. Ook de commissie Samenleving heeft in februari 2024 input geleverd tijdens een tweedelige werksessie.

Dit heeft geresulteerd in het voorstel om extra in te zetten op:

Het verminderen van armoede onder kinderen en jongeren door:
Het structureel ophogen van het jeugdtegoed naar € 200,- per jaar.
Het stimuleren van het gebruik van de tegoedbonnen voor sport en cultuur.
Het versterken van de financiële vaardigheden van kinderen en jongeren.

Het verminderen van armoede onder volwassenen door:
Het stimuleren van het gebruik van het volwassenentegoed door extra communicatie.
Het versterken van de financiële vaardigheden van volwassenen.
Het uitbreiden van het aanbod van budgetbeheer en -coaching in combinatie met de inzet van een digitaal hulpmiddel

Het verminderen van het aantal huishoudens met problematische schulden door:
Zoveel mogelijk aan te sluiten bij de verschillende onderdelen van de basisdienstverlening schuldhulpverlening en zo te voldoen aan de landelijke bestuurlijke afspraken. ¹
Extra coaching tijdens het traject voor schuldhulpverlening en nazorg.
Monitoring van recidive en het registreren van de hoogte van de schuldenlast bij aanmelding.
Het voortzetten van de aanpak jongerenperspectief (JPF) zodat jongeren ondanks hun schulden kunnen werken aan hun toekomstperspectief.
Het verkennen van vernieuwende vormen van schuldhulpverlening. ²
Het aanpassen van de aanpak voor vroegsignalering op basis van de laatste kennis omtrent het vergroten van het bereik.

¹ Met de basisdienstverlening streven organisaties zoals de NVVK, VNG, Divosa en het ministerie van SZW naar een toegankelijker en gelijkwaardiger hulpaanbod in de verschillende gemeenten. Zie bijlage 2 van het beleidskader Armoede en Schulden Gouda 2025-2029, *De Cirkel Doorbreken*.

² Zoals de schuldenpilot in Arnhem waarbij de gemeente de schulden van 50 huishoudens uit de wijk armste wijk van het land aflöst.

2 Argumenten

2.1 Argumenten

1.1 Het beleidskader is opgesteld samen met inwoners die te maken hebben met armoede en schulden en partijen die hen helpen.

Voor het tot stand komen van het beleidskader is uitvoerig gesproken met inwoners, (ex)cliënten, ervaringsdeskundigen, sleutelfiguren, sociale partners, vrijwilligers en ambtelijke collega's. In oktober 2023 is een brede conferentie Armoede en Schulden georganiseerd waarbij ervaringsdeskundigen een centrale rol speelden en zij samen met de sociale partners, die in grote getalen aanwezig waren, waardevolle input hebben gegeven voor het beleidskader. Ook de gemeenteraad heeft in een vroeg stadium input meegegeven. Deze inbreng heeft gezamenlijk geleid tot het beleidskader dat nu voor ligt.

1.2 Het beleidskader geeft uitwerking aan de doelen in het bestuursakkoord

Kansengelijkheid en meedoen staan centraal in het bestuursakkoord. Diverse elementen uit het beleidskader dragen hier aan bij, zoals de tegoedbonnen uit het kindpakket voor deelname aan sportieve of culturele activiteiten en het bieden van huiswerkbegeleiding. Door te investeren in kennis en vaardigheden van kinderen, jongeren en volwassenen wordt ingezet op het zoveel mogelijk zelf kunnen regelen van de financiën, met de intentie dat dit ook wordt doorgegeven aan de volgende generatie. De extra inzet op het voorkomen van nieuwe schulden na een traject voor schuldhulpverlening, kan er voor zorgen dat deze inwoners niet langer belemmerd worden door hun (vroegere) schulden en volwaardig mee kunnen doen in de samenleving.

1.3 Het beleidskader past in de huidige tijd

Met het beleidskader *Samen mee(r) doen* was een stevige basis gelegd voor het huidige beleid op armoede en schulden. Dit beleid is opgesteld in 2017. Sindsdien is er zowel landelijk als lokaal sprake van diverse ontwikkelingen die de kijk op armoede en schulden hebben veranderd, zowel door inwoners die te maken hebben met deze problematiek als door omstanders. Zowel landelijk beleid, waar de gemeente haar beleid gedeeltelijk op aanpast, als de lokale behoeften zijn veranderd. Zo heeft het Rijk naar aanleiding van de verschillende crises gezorgd voor (tijdelijke) compensatie van inwoners met een laag inkomen en zijn de regels rondom schuldhulpverlening versoepeld. De toeslagenaffaire heeft landelijk en lokaal zijn weerslag, wat vraagt om een andere bejegening van inwoners. Ook geven inwoners aan meer behoefte te hebben aan kennis en vaardigheden om zelf hun financiële administratie te kunnen regelen, waardoor zij minder afhankelijk zijn van ondersteuning door professionals. Het nieuwe beleidskader bouwt hierop voort en past in de huidige tijd. Het Beleidskader armoede en schulden Gouda 2017-2020 wordt ingetrokken en vervangen door dit geactualiseerde beleidskader.

1.4 Het beleidskader voldoet aan de gestelde verplichting van artikel 2 van de Wgs van een 4-jaarlijks plan voor de invulling van schuldhulpverlening

Op grond van artikel 2 van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) dient er iedere 4 jaar een beleidsplan vastgesteld te worden dat richting geeft aan de invulling van schuldhulpverlening. Het plan moet in ieder geval ingaan op welke resultaten de gemeente wenst te behalen en welke maatregelen de gemeente neemt om de kwaliteit te borgen van de manier waarop de integrale schuldhulpverlening wordt uitgevoerd. Deze onderdelen zijn opgenomen in het voorliggende beleidskader. Daarmee wordt aan de eisen vanuit de Wgs voldaan. In de Nota Sociaal Domein *Iedereen kan meedoen* 2020-2023 is bovendien de toezegging gedaan dat een beleidsplan zou volgen. Met het beleidskader wordt voldaan aan deze toezegging.

2.1 Middelen voor de uitvoering van het nieuwe beleidskader verdelen over 2025-2029

Naast het structurele budget dat beschikbaar is voor armoede en schulden heeft het college op 19 november 2024 vastgesteld dat de uitvoering van het nieuwe beleid gedekt zal worden vanuit de geoormerkte restantmiddelen 2023 (€ 214.000,-), restantmiddelen 2024 (€ 212.000,-) en de voor het beleidskader gereserveerde middelen vanuit het Winterplan 2024 (€ 425.000,-). Door deze incidentele middelen, samen met het niet-benutte deel 2024 van de aanvullende rijksmiddelen (€ 170.000,-), die sinds 2024 structureel vanuit het Rijk via de meicirculaire komt, te verdelen over 4 jaar is er in totaal een budget van € 420.000,- per jaar (aflopend naar € 369.000,- in 2029) beschikbaar voor de uitvoering van het nieuwe beleidskader. Dit is inclusief de verdeling van de niet benutte jaarschijf 2024 van deze rijksmiddelen.

Budgetten Beleidskader Armoede en Schulden						
	2025	2026	2027	2028	2029	Totaal looptijd
Benodigd	242.000	420.000	420.000	420.000	369.000	1.871.000
Inzet rijksmiddelen	170.000	170.000	170.000	170.000	170.000	850.000
Saldo vóór inzet restantmiddelen	72.000	250.000	250.000	250.000	199.000	1.021.000
Inzet restantmiddelen 2023-2024 (incl. middelen "Winterplan")	72.000	250.000	250.000	250.000	199.000	1.021.000
Effect begrotingsperspectief	0	0	0	0	0	0

Effect op financiële kengetallen

Het (per saldo) onttrekken aan een reserve heeft een negatief effect op het weerstandsvermogen en de ontwikkeling van de financiële ratio's. De restantmiddelen 2023, die zich in de algemene reserve bevinden van € 214.000, zijn hier ondergebracht in afwachting van inzet voor de uitvoering van het beleidskader. Onderstaand is het effect van de onttrekking aan de algemene reserve op de solvabiliteit en weerstandsratio weergegeven.

Solvabiliteit: te verwaarlozen
Weerstandsratio: verwaarloosbaar

Nieuwe plannen vanaf 2030

Vanaf 2030 zijn voor deze nieuwe plannen alleen de structurele rijksmiddelen van € 170.000,- nog beschikbaar. Deze zullen in ieder geval worden ingezet om aan te sluiten bij de verschillende onderdelen van de basisdienstverlening, de financiële voorlichting van kinderen en jongeren, een beperkte vorm van budgetbeheer en coaching en het continueren van het opgehoogde jeugdtegoed. Voor de verdere onderdelen van het beleid zal tegen die tijd een nieuw voorstel ingediend worden ter besluitvorming, waarbij in de Kadernota de eventuele financiële afweging kan worden meegenomen.

3 Kanttekeningen

3.1 Kanttekeningen

1.1 Er is de afgelopen jaren flink ingezet op communicatie, waardoor het de vraag is hoe effectief extra inzet op communicatie zal zijn.

Voor het vergroten van het gebruik van de tegoedbonnen sport en cultuur, het volwassenenfonds en het bereik van de vroegsignalering heeft de gemeente het voornemen om extra in te zetten op communicatie. De afgelopen jaren is op diverse manieren, middelen en locaties al flink ingezet op communicatie. Het is daarom de vraag hoeveel extra inwoners hierdoor bereikt gaan worden. Het college wil hier toch extra op inzetten om het gebruik in ieder geval op peil te houden. Uit onderzoek blijkt bovendien dat herhaling van de boodschap nodig is voordat mensen daadwerkelijk de stap zetten om gebruik te maken van ondersteuning.

2.1 Een groter bereik van de minimaregelingen kan leiden tot hogere kosten dan begroot.

Het nieuwe beleid zet in op het stimuleren van het gebruik van de beschikbare minimaregelingen door inwoners met een beperkt inkomen. Het gaat hier om 'open einde' regelingen. Dat betekent dat eventuele kosten vergoed en/of minimaregelingen verstrekt worden indien de inwoner hiervoor in aanmerking komt, ook al is het budget inmiddels overschreden. Het streven is een optimaal gebruik van de minimaregelingen en (financiële) voorzieningen, maar voor de programmabegroting en de berekening van het benodigde budget voor het nieuwe beleid wordt rekening gehouden met een bereik van een deel van de doelgroep. Het jeugdtegoed wordt al gebruikt door een groot deel van de doelgroep, waardoor deze uitgave behoorlijk zeker is. Het volwassenentegoed is daarentegen vrij nieuw en het bereik tot nu toe relatief laag. Door meer aandacht te besteden aan deze regeling zou het bereik en daarmee de

kosten kunnen stijgen. Hoewel dit mogelijk leidt tot druk op het totale budget is een groter bereik ook wenselijk. De aanpak van armoede en schulden draagt bij aan het voorkomen van hogere maatschappelijke kosten.

2.2 De dekking voor de voorgestelde plannen is beperkt tot 4 jaar (juli 2025 en aflopend in 2029) terwijl het beleid vooral structureel is.

De voorgestelde plannen waar de gemeente extra op gaat inzetten zijn grotendeels structureel. Voor het uitvoeren van deze plannen is voor de komende 4 jaar dekking beschikbaar gemaakt. Aan het einde van deze periode zal een nieuwe afweging over de inzet van de financiële middelen worden voorgelegd aan de gemeenteraad bij de behandeling Kadernota 2030.

4 Juridische- / financiële gevolgen

Juridische gevolgen

Sinds 2021 is vroegsignalering als wettelijke taak opgenomen in de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening. Dit is meegenomen in het nieuwe beleidskader. Daarnaast voldoet het *beleidskader*, zoals genoemd in paragraaf 1.4 onder 'argumenten' aan de gestelde verplichting van artikel 2 van de Wgs. De Regeling bevordering maatschappelijke participatie Gouda 2023 zal bovendien worden aangepast in verband met de ophoging van het Jeugdtogoed van € 150,- naar € 200,-.

Financiële gevolgen

Zoals is beschreven in hoofdstuk 7 van het beleidskader brengen onderdelen zoals het ophogen van het jeugdtogoed, het uitbreiden van het aanbod van budgetbeheer en coaching en het versterken van de coaching en nazorg schuldhulpverlening extra kosten met zich mee. Binnen de meerjarenbegroting zijn middelen (ook van voorgaande jaren) ingezet om de (bijgestelde) voorgestelde plannen uit te kunnen voeren. In tabel 2 van hoofdstuk 7 zijn de specifieke bedragen opgenomen per onderdeel. Het betreft een afgeslankte variant, waarin de beoogde inzet is aangepast aan het beschikbare budget. In tabel 3 zijn de aanvullende middelen opgenomen die de dekking vormen van de voorgestelde plannen. Het bedrag van € 425.000,- vanuit het Winterplan 2024 is hier onderdeel van. Op 7 februari 2024 is door de gemeenteraad vastgesteld dat dit bedrag voor het beleidskader beschikbaar is gesteld en dat er bij de actualisatie van het armoedebeleid definitief een besluit wordt genomen over de daadwerkelijke verdeling van dit budget.

5 Personele- / organisatorische gevolgen / duurzaamheid / positie mensen met een beperking

Om de plannen uit te kunnen voeren is extra personele inzet nodig, voornamelijk op het vlak van schuldhulp en budgetbeheer en -coaching. Hier is rekening mee gehouden binnen het budget voor de voorgestelde plannen. Daarnaast zal er nauw samengewerkt worden met de sociale partners en aangesloten worden bij het bestaande aanbod.

6 Communicatie / interactiviteit

De Goudse Adviesraad Sociaal Domein heeft advies uitgebracht op het concept beleidskader. Het advies van de GASD is in lijn met de inhoud van het beleidskader en gaat vooral in op het vervolgproces na vaststelling van het beleidskader. Na vaststelling door de gemeenteraad wordt het beleidskader gepubliceerd op overheid.nl en treedt deze naar verwachting per 1 juli 2025 in werking. De Regeling bevordering maatschappelijke participatie Gouda 2023 zal bovendien worden aangepast in verband met de ophoging van het Jeugdtogoed.

Burgemeester en wethouders van Gouda,
de secretaris, de burgemeester,

drs. R.C. Bakker

mr. drs. P. Verhoeve

Bijlagen

1. Beleidskader Armoede en Schulden Gouda 2025-2029 - *De Cirkel Doorbreken*
2. Advies van de GASD
3. Reactie college op advies van de GASD
4. Flyer Slim met geld
5. Raadsbesluit